

2017-05-02

TJÄNSTESKRIVELSE

NTN 2017/

Natur- och trafiknämnden

Program för utveckling av naturreservaten Velamsund och Nyckelviken – Delrapport

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden notera informationen till protokollet och beslutar att skicka ärendet till kommunstyrelsen för information.

Sammanfattning

I november 2016 antog kommunfullmäktige ett program för utveckling av naturreservaten Velamsund och Nyckelviken. I programmet finns ett antal punkter och aktiviteter som ska utveckla de båda naturreservaten. Delrapporten är en första sammanställning över vilka kända aktiviteter som pågår, vad som planeras och andra åtgärder eller verksamheter som kan tänkas för att utveckla de bägge naturreservaten i den riktning som programmet anger.

Ärendet

I nedanstående sammanställning kommenteras punkterna i programmet var för sig. Sammanställning gör inte anspråk på att beskriva allt som sker utan ska ses som en första information om den positiva utveckling som sker i de två naturreservaten. Den kursiverade texten är en direkt återgiven text ur programmet.

För närvarande pågår en process där delar av organisationen i Nyckelviken med inriktning mot den publika verksamheten övergår till verksamhetens sociala stödresurser för att där samordnas med fritidsdriften. Skälet är att ett utökat uppdrag i båda naturreservaten med bättre samordning med föreningslivet och långsiktig säkerställning av djurhållningen i Nyckelviken bedöms ha bäst utvecklingsmöjligheter med ny organisatorisk hemvist. Finansiering av verksamheterna sker på samma sätt som idag dvs i huvudsak via natur- och trafiknämnden respektive kommunstyrelsen.

Velamsunds naturreservat

- Ridning för barn, ungdomar och vuxna. Ridning ska kunna erbjudas på ridbana, i ridhus och i naturen. Ytterligare ett ridhus är en möjlighet för att kunna möta en växande befolkning och möjliggöra separata ponny- och häst-grupper samt för att utveckla tävlingsverksamheten. Uppmärksamma röjda rid- och vandringsstigar i naturen är viktigt för ridskolans verksamhet och för andra ryttare som besöker reservatet. Nödvändiga säkerhetsavstånd kring ridskolan i gårdsområdet bör säkras, då hästarna ofta hanteras av ovana personer och barn.*

För att kunna erbjuda fler barn, ungdomar och vuxna möjlighet till ridning behöver ytterligare ett ridhus byggas. I alliansens budget 2017-2019 framgår att ambitionen är att bygget ska starta senast 2018. Planeringen av arbetet med att uppföra ridhus nummer 2 på Velamsund pågår.

Det finns ett behov av att förbättra och förstärka befintliga rid- och vandringsstigar i området. Detta görs i samråd med ridskolan.

- Restaurang och kaféservering är en viktig faktor för ett besöksmåls attraktivitet. För att ha restaurang annat än sommartid och i december behöver antalet besökare totalt öka så att en servering kan gå runt ekonomiskt även vintertid på helger. Annat kommersiellt/kulturellt utbud, såsom gårdsbutik, äppelmusteri, småskalig handelsträdgård eller konsthantverk kan bidra till ökat underlag.*

Restaurang Långa Raden startar för säsongen första veckan i maj. Under april månad har fastigheten rustats upp med ny puts och målning utvändigt och renovering invändigt. I samtal med restauratören framkommer att det finns planer på att utöka öppettiderna och ha öppet även i oktober och november.

I restaurangbyggnadens flygel huserar idag en liten gårdsbutik som säljer konsthantverk. Butikens ägare ansvarar för gästbryggan i viken och för att informera besökare om reservatet.

Planer på att uppföra någon form av ”besöksträdgård” med trädgårdsplantering, nyttoväxtodling, eventuellt med växthus och försäljning i herrgårdsparken diskuteras. Kontakter med intressenter har tagits.

- Golfbanan är populär och välbesökt. På vintern nyttjas området för skidåkning. Kommunen är positivt inställd för verksamhetens förslag för utveckling.*

I samarbete med golfklubben planeras en skyltad natur- och kulturstig i och kring golfbanans område. Den planeras att färdigställas till hösten. Golfklubben vill utöka verksamheten med fler håll. En dispensansökan är inlämnad och diskussioner pågår. Samarbetet vintertid för skidåkning fungerar bra.

- *Kommunalt driven daglig verksamhet med djurhållning finns sedan länge. De olika djurslagen som betat markerna är en viktig del i skötseln av området och bidrar till att marker hålls öppna och betade. De gamla lantraserna har också varit ett besöksmål i sig. Förslag för att bibehålla djurhållning av fler djurslag i reservatet ska utvecklas.*

Den dagliga verksamheten har ändrat inriktning på sin verksamhet. Djurhållningsdelen har avvecklats och man kommer fortsättningsvis att bedriva den dagliga verksamheten på Kärrtorp. Det tidigare avtalet om skötsel och djurhållning har sagts upp och nu skrivs ett nytt avtal som enbart omfattar skötsel av ett begränsat område kring Kärrtorpet. För att fortsätta att hålla markerna öppna och betade har en förfrågan om betesarrande gått ut och förhoppningsvis vill någon hålla djur med utgångspunkt i Knarrnäs.

- *Motionsverksamhet på individuell basis, bland annat motions slinga, utegym och spår för skidåkning vintertid är populärt och lockar många. Vidareutveckling genom exempelvis frekvent spolning och plogning av isarna samt uthyrning av skridskor ska prövas.*

Ett ”utegym” är på väg att uppföras i anslutning till startplatsen för motions slinga och skidspår. I det området finns idag några bodar som Boo Skid- och Kanotklubb disponerar. I samband med restaurering av belysning och el till motions slingan så har det uppstått problem med eltillförseln till bodarna. Det och några andra frågetecken runt bodarna behöver lösas så att föreningen kan fortsätta att bedriva sin verksamhet sommar- och vintertid.

- *Friluftsgård med möjlighet till dusch och att äta matsäck inomhus. En komplettering med enklare väderskydd i andra delar av reservatet för matsäcksättning och liknande ska prövas.*

På magasinets övervåning finns en stor yta med bord och stolar och ett litet pentry där man kan äta sin medhavda matsäck. På nedervåningen finns dusch och toalett. Möjligheterna för att uppföra vindskydd på flera ställen i reservatet ses över.

- *Badmöjligheter vid anlagd badplats i Insjön. Enklare kioskservering på sommaren är uppskattad och bör om möjligt erbjudas framöver också.*

Idag ansvarar restaurang Långa raden för att hålla kiosken vid badet öppen. Ambitionen från entreprenörens sida är att den ska vara öppen under sommarmånaderna och i övrigt på helger vid fint väder.

- *Organiserad tävlingsverksamhet för sporter av olika slag tillåts då det är förenligt med reservatets föreskrifter. Tävlingar och andra större evenemang ska ske med hänsyn till naturen, djuren och befintliga verksamheter. Det betyder att inga större evenemang utanför anlagda vägar eller stigar bör ske april – juli. Arrangemang på med arrende mark kan inte ske utan samråd med arrendatorn. Betesmark ska skyddas mot slitage när marken är känslig och betet växer till på vår och försommar. Föreningar, skolor och andra som vill nyttja reservatet ska veta förutsättningarna och tidsmässiga krockar ska undvikas genom digitalt tidbokningsystem.*

När det gäller tävlingsverksamhet och friluftsanslag i naturreservaten är ett förslag på riktlinjer framtaget och presenterat på natur- och trafiknämnden. Där beslutade man att skicka det på remiss till miljö- och stadsbyggnadsnämnden, fritidsnämnden och kommunstyrelsen.

Diskussioner om hur ett digitalt bokningssystem för stora grupper ska komma till stånd och fungera pågår. Förhoppningen är att någon form av försök kan starta under 2017.

- *Temporär utökning av parkering vid olika evenemang är nödvändig. Om parkeringslösningar berör verksamheter eller utarrenderade områden ska samråd ske med berörd verksamhet.*

Parkeringskapaciteten vid större evenemang är ett stort dilemma. Ett större gårde 500 meter upp från gårdsområdet och som inte ingår i arrendet har använts som tillfällig parkeringslösning vid något tillfälle. Självklart ska de tillfälliga parkeringslösningarna påverka andra aktörer och verksamheterna i så liten utsträckning som möjligt och man skall alltid samråda om det.

- *Hamn för fritidsbåtar är välfungerande idag och ska behållas. Tillgängligheten från vattnet bör säkras med tillräckligt antal gästplatser för besökande båtar.*

I och med att en ny flytbrygga lagts i, i anslutning till restaurangen så finns det tillgång till gästplatser på båda sidor av viken. Antalet gästplatser har räckt till för de behov som varit.

- *Kommunstyrelsen ska utreda om ovanvåningen i Magasinet, som idag endast nyttjas av Naturskolan, kan vara disponibel som föreningslokal för andra verksamheter i reservatet.*

Det finns i dagsläget ingen planering för flytt av Naturskolan från övervåningen i Magasinet. Naturskolan har lånat/hyrt ut sina lokaler till föreningar för olika sammankomster vilket är positivt för utnyttjandet av lokalerna. Naturskolan samarbetar också med "Hälsoträdgården" i Nyckelviken. På magasinets övervåning finns en stor yta med bord och stolar och ett litet pentry där man kan äta sin medhavda matsäck.

- *Fågelskådare, biodlare, vandrare och hundägare är exempel på andra grupper som frekvent vistas i reservatet och ofta i organiserad form.*

Restaureringen av Rudsjön påbörjades 2014 i syfte återskapa en vattenmiljö som gynnar biologisk mångfald och rekreation. Efter restaureringen har det uppstått problem med avrinningen vilket kommer att åtgärdas. Den första delen mellan sjön och Velamsundsvägen planeras att åtgärdas under hösten 2017 och resterande delar under 2018. Om dispens från reservatsföreskrifterna ges kommer man under 2018 med förslag om att anlägga en tillgänglig stig samt en plattform för fågelskådning i den södra delen av sjön.

Nere på gårdsområdet har Wermdö Skeppslags Biodlarförening egna bikupor. Man anordnar kurser i biodling och har sina sammankomster i Nacka Naturskolas lokaler.

- *Dagläger för skolungdomar.*

Daglägerverksamheten för skolungdomar under sommartid har arrangerats under ett stort antal år och är en mycket populär verksamhet på Velamsund. Det finns inga planer på förändringar utan den kommer även fortsättningsvis erbjuda sommarlediga skolungdomar verksamhet. Annonsering för sommarens läger har gått ut. Sista anmälan 11 maj.

- *Kajakpaddling är en stor och uppskattad föreningsdriven verksamhet som riktar sig både till medlemmar i Boo kanot- och skidklubb och som skolaktivitet på friluftsdagar etc.*

Boo Kanot- och Skidklubb kommer att anordna två lägerveckor i sommar för ungdomar mellan 11 och 17 år. Klubben har även anordnat skolpaddlingar ett par veckor på vår och höst.

- *Tillgänglighet Gårdsrådets parkeringar utgör en huvudentré som kompletteras med fullvärdiga, geografiskt spridda entréer för att öka tillgången till och sprida verksamheterna inom reservatet. Varje entré ska fungera väl oavsett om besökaren kommer till fots, med cykel eller annat fordon eller med kollektiva färdmedel.*

Förutom huvudentrés parkeringar finns idag ett antal entréer med skyltning till reservatet. Tillsammans med verksamheter, föreningar och medborgare har man påbörjat diskussioner om förändringar och förbättringar av befintliga entréer och nya entréer till reservatet. Ett stort skyltningsprogram med enhetlig skyltning i hela reservatet är på väg att tas fram. I det ingår även en ”informationscentral”.

För flera år sedan diskuterades möjligheten att vid ett mycket kurvigt parti av Velamsundsvägen dra om vägen så att den löper utmed cykelvägen. Det förslaget har åter aktualiserats och bör utredas på nytt.

Den minibuss som idag går från Värmdövägen ner till Velamsund tur och retur, vardagseftermiddagar, är en viktig service för bland andra ridande ungdomar. I samband med byggnationen av seniorbostäder och äldreboende på Graninge så har det diskuterats om ett samarbete kring bussen och kanske utöka turerna även till helgerna. En första träff i positiv anda har hållits om detta. Det skulle i så fall kunna bli aktuellt 2018/2019.

Nyckelvikens naturreservat

- *Restaurang och caféverksamhet*

Antalet besökare till Nyckelviken ökar stadigt vilket självklart gynnar restaurang och caféverksamheten. Förutom traditionell restaurang- och caféverksamhet har man ett stort antal konferenser, bröllop, större fester under årets alla månader. Verksamheten är mycket uppskattad. Verksamheten har öppet på helgerna och dagligen under sommarhalvåret.

- *Djurbållning kopplat till tidigare jordbruk med främst barn som målgrupp och för att möjliggöra bete inom reservatet*

Stallet och de djur som bor där är ett mycket populärt utflyktsmål för framför allt barnfamiljer. Här finns kor, hästar, grisar, höns och kaniner. Stallets djur och arbetet med dem är något som man erbjuder förskolor och mindre barngrupper att lära sig mer om. Det sker genom "Lilla jordbruksskolan". Verksamheten är mycket populär och bokas snabbt upp. För att nå ut till ännu fler barn planeras en utökning av verksamheten.

En enklare form av ridning erbjuds de mindre barnen till en mindre kostnad. För ändamålet och annan kontanthantering har möjligheten till swish-betalning ordnats.

- *Visningsträdgård öppen för allmänhet men också för rehabilitering och skolundervisning*

Visningsträdgården är en populär rekreations- och avkopplingsplats för Nyckelvikens besökare. I anslutning till visningsträdgården bedriver Valfärd samhällsservice en hälsoträdgård för personer som behöver rehabilitering för att komma vidare i arbete. Samarbete sker med övrig personal på Nyckelviken.

- *Motionsverksamhet på individuell basis, i form av motions slinga, utegym och spår för skidåkning vintertid där så är möjligt. Upplyst spår ska utredas.*

Vandringsleder och motionsspår finns sedan länge i området. Ett nytt utegym är på väg att anläggas i anslutning till motionsspåret.

- *Hembygdsmuseum*

Hembygds museet håller öppet på söndagar från maj – sep. Man kan även boka särskild visning genom Dieselverkstaden.

- *Växthusodling*

I Nyckelviken finns sedan länge växthus. I växthuset odlar kommunen upp blommor som planteras ut i kommunens alla rabatter, rondeller och urnor. Vid den årliga julmarknaden kan man besöka växthuset och göra sin egen julgrupp. Växthuset har öppet alla söndagar fram till jul.

- *Kulturbyggnader och traditioner. Det kulturbistoriska byggnadsarvet ska bevaras och göras känt. De gamla och unika byggnaderna med deras inredning och hembygdsmuseet ska bevaras och utvecklas. Parkområdet erbjuder förutsättningar för programverksamhet som teater och andra utombusevenemang. Kommunen ska verka för att traditionsfirande såsom julmarknad, valborg och midsommar anordnas årligen.*

Under vintern/våren har Stora Nyckelvikens herrgårdsbyggnad målats om utvändigt och en viss renovering har skett invändigt. I samband med arbetet har man upptäckt att det har försvunnit ett antal inventarier.

Traditionsenligt så anordnar personalen på Nyckelviken valborgsmässofirande, midsommarfirande, Nyckelvikens dag och julmarknad. Arrangemangen görs i samarbete föreningar och verksamheter på Nyckelviken.

- *Tillgänglighet. Naturen, djuren, de bevarade byggnaderna, platsens historia och de stora rekreativa värdena i Nyckelviken har stor betydelse för den framväxande staden i Nacka. Möjligheterna att komma till området från olika håll, oavsett färdmedel, ska förstärkas och samordnas med den pågående stadsutvecklingen.*

Under våren och hösten 2016 har diskussioner förts med Waxholmsbolaget om möjligheten att de skulle angöra Nyckelvikens brygga på någon av deras turer från och till Stockholm. Det resulterade i att det bestämdes att göra det på försök från våren 2017. Tyvärr har försöket fått skjutas upp då det upptäcktes att bryggan inte höll för de krav som ställs för

angöring. För att kunna trafikera bryggan behöver man ta ställning till en investering för att åtgärda bristerna.

Samordningen med den pågående stadsutvecklingen vid exempelvis Bergs Gård innebär att man behöver planera för fler ingångar/tillfarter till området.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna uppstår i takt med att nämnden fattar beslut om åtgärder och investeringar som bidrar till att utveckla naturreservaten i programmets anda. Påverkan på investeringsbudgeten inom både kommunstyrelsens och natur- och trafiknämndens ansvarsområden liksom natur- och trafiknämndens driftbudget kommer att redovisas i mål och budgetärendet för 2018-2020.

Konsekvenser för barn

I takt med att fler aktiviteter och verksamheter för barn anordnas i reservaten är det positivt.

Bilagor

Program för utveckling av naturreservaten Velamsund och Nyckelviken antaget av Kommunfullmäktige 2016-11-14.

Dag Björklund
Trafik- och fastighetsdirektör
Stadsledningskontoret

Anders Fredriksson
Samverkansledare
Juridik- och kanslienheten

Filnamn: 374DEC6E.docx
Katalog: C:\Users\hesw\AppData\Local\Microsoft\Windows\Temporär Internet Files\Content.MSO
Mall: \\fileshare.adm.nacka.se\appl\$\Nackamallar\Nacka PM - Tjänsteskrivelse.dotm
Rubrik: Program för utveckling av naturreservaten Velamsund och Nyckelviken
Ämne:
Författare: Fredriksson Anders
Nyckelord:
Kommentarer:
Datum: 2017-05-02 11:10:00
Version: 5
Senast sparad: 2017-05-05 06:35:00
Senast sparad av: Björklund Dag
Total redigeringstid: 2 minuter
Senast utskrivet: 2017-05-12 14:28:00
Vid senaste fullständiga utskrift
Antal sidor: 8
Antal ord: 2 646 (cirka)
Antal tecken: 14 024 (cirka)